СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 77. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СІТІ, пятниця, 21-го квітня 1944. No. 77. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, April 21, 1944. VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ВОЛЕС ПОЇДЕ НА СИБІР

ВАШИНГТОН. — Заповіджена подорож віцепрезидента Генрія А. Волеса до Азії ще цеї весни не покінчиться на його місії до Китаю, бо він поїде ще на Сибір, отже до Советів. Тільки мож довідатися з достовірного урядового джерела про цю подорож. Впевняють теж, що Волес рішучо не поїде до Москви. З таких вістей роблять різні висновки про ціль подорожі Волеса. Призадумуються над можливими питаннями заграничної політики та внутрішних справ таки в Америці. Можливе, що Волес буде переговорювати про відступлення Росією баз для Америки на Сибірі. Дехто каже, що ця подорож має якийсь звязок з конвенцією Демократичної Партії, яка відбудеться 19. липня. в Шікагу. На підставі звісних плянів Волес має вернутися з подорожі ще перед конвенцією.

РЕПРЕЗЕНТАНТИ ЗА ПРОДОВЖЕННЯ ЛЕНД-ЛІЗУ.

ВАШИНГТОН. — 334 голосами проти 21 при поіменнім голосуванню палата репрезентантів заявилася за продовження первісного Ленд-Лізу ще на один рік, тобто до 30. червня 1945. р. На підставі закону ця система малаб перетривати опісля ще три роки, заки буде цілковито зліквидована. Значить її життя продовжене ще до 1. липня 1948. р. Репрезентанти, що голосували проти, це члени Републиканської Партії, вибрані на Середньому Заході.

ЗАБУРЕННЯ В ПРОТИ-БУНТАРСЬКІМ ПРОЦЕСІ.

ВАШИНГТОН.— Коли аґенти Федерального Бюра Інвестиґацій привели до суду на проти-бунтарський процес втікача Едварда Джеймса Смитія, судя поставив його під запоруку у висоті $10,000. Та зараз потім розпочали адвокати-оборонці ставити найрізнородніші внески до судді Айкера. Раз-у-раз вноухали протести збоку адвокатів так, що подекуди не можна було розуміти, про що йде справа. Серед заворушення чути було оклики: „Це масовий московський суд". Коли прийшла на черґу справа допущення представників преси, повстало таке замішання, що суддя покинув салю розправ. Щойно коло 4. години спольдня можна було зачати вибір лави присяжних суддів, але предсідник суду, на внесок оборони, відложив дальше поступування до наступного дня.

УКРАЇНЕЦЬ СЕРЕД НАУКОВОЇ ЗНАТТІ

ФІЛАДЕЛЬФІЯ. — Інститут Френклина відзначив одного американця й одного росіянина найвищими почестями за досягнення на науковому полі. Американець — це д-р Вилйем Дейвид Кулидж, віцепрезидент і директор дослідів корпорації Дженерал Електрик Компані; росіянин — це д-р Петро Капиця, директор Інституту Фізичних Проблемів при Академії Наук Советського Союзу. В імени неприявного Капиці приняв медалю Френклина советський амбасадор Андрій Громико. Крім цієї найвищої почести признано ще окремі медалі 6 науковцям, між ними звісному українцеви, авторови наукових праць, Степанови Тимошенкови, професорови в університеті в Стенфорді, в Каліфорнії. Він дістав медалю Луїса Е. Леві.

ПОНАД 13 БІЛІОНІВ АМЕРИКАНСЬКОГО МАЄТКУ ЗАГРАНИЦЕЮ.

ВАШИНГТОН. — Департамент скарбу виявив, що Злучені Держави мають $13,300,000,000 маєтку, інвестованого поза границями. У ворожих краях інвестовано разом $1,775,000,000, а в самій лише Німеччині є американських інвестицій на суму $1,290,000,000. Крім цього ще є в Італії, в Японії і в краях, що тепер находяться під націстівською окупацією. Понад 8 біліонів долярів інвестовано в союзних краях, з цього $4,375,000,000 в Канаді, $1,030,000,000 в Англії, а решта в Австралії, Південній Африці, Індії і в інших краях..

ПЕРЕДБАЧУЮТЬ ДОДАТКОВЕ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ СІМ МІЛІОНІВ ЛЮДЕЙ ПІСЛЯ ВІЙНИ.

ВАШИНГТОН. — На нарадах Комісії Для Післявоєнної Політики в палаті репрезентантів зізнавав президент Стюдебейкер Корпорейшен, Пол Дж., Гофман. Він висловив погляд, що після війни треба буде від 7 до 10 міліонів робітників більше ніж було занятих вчасі найвищого промислового розвитку в 1940. році. Продукція після війни мусить піднестися на 30—40 відсотків понад висоту продукції з 1940. року. Загалом треба буде цивільних робітників після війни в числі 53 до 56 міліонів. До того ще треба передбачити 2 міліони молоді в американській армії, і 4 міліони в підприємствах федеральних та стейтових. Ці цифри подав Гофман на підставі обчислень Комітету для Економічного Розвитку, якого він є предсідником.

Рузвелт відкинув пропозицію Де Валери в справі охорони Риму

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт відкинув апель ірляндського премієра Імона Де Валери, щоб охоронити місто Рим перед знищенням дорогою переговорів з ворогами і настановлення спільної комісії. У листі, що його прилюдно оголосив департамент стейту, президент Рузвелт пише, що доля Риму залежить від н...... Американська воєнна політика має у програмі збереження релігійних памяток, каже Рузвелт, але німці заняли Рим насильно і використують його для воєнних операцій. — Передтим, заки проголошено прилюдно відповідь Рузвелта, німецька аґенція Дойтше Нахріхтен Бюро проголосила по радіо відповідь на пропозицію Де Валери, а в ній сказала, що німецька влада цілковито здемілітаризувала Рим і тому нема потреби Аліянтам виконувати повітряні рейди на це місто.

АВСТРАЛІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР В ПЕРЕЇЗДІ ЧЕРЕЗ АМЕРИКУ

САН ФРАНСИСКО. — Премієр Джан Кортин з Австралії прибув сюди в дорозі до Вашинґтону й дальше до Лондону на воєнну конференцію. З ним їдуть деякі міністри. Він висловив переконання, що Америка не має вистарчальних засобів, щоб могла вести війну за всі держави: „В тім дни, коли можна буде вжити слова „вистарчальна сила" — він сказав — „війна скінчиться". Кортин сказав теж, що жадна держава не може мати претенсій до якоїсь території лише тому, що її війська її заняли. — Кортин має відбути конференції з президентом Рузвелтом про воєнні й післявоєнні справи.

АЛІЯНТИ ЗІСТРІЛИЛИ ЩЕ 5 АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІТАКІВ НАД СИЦИЛІЄЮ

ВАШИНҐТОН. — Воєнний департамент подав до прилюдного відома, що ще 13. липня минулого року згинуло в зістріленім американськім транспорті над Сицилією 44 вояків. Виявлено при тім, що 5 американських літаків зістрілили помилково аліянтські війська. Це сталося лише три дні пізніше, як подібний випадок трапився в полеті понад місто Джеля в Сицилії. Того дня зістрілено 23 американських транспортових літаків і тоді згинуло 410 американських вояків.

Воєнний департамент подав до прилюдного відома цю вістку щойно тоді, як колюмніст Дру Пірсон написав, начеб то поновно зістрілено 21 аліянтських літаків з 400 людьми через помилку Аліянтів.

В уродини Гітлера приходиться його обороняти

БЕРН. — З нагоди 55-літніх уродин Гітлера виголосили націстичні провідники заклики до німецького народу за єдністю й за льояльністю для фірера. Головну промову виголосив маршал і міністер летництва Ґерінґ, котрий представляв вірність для фірера як конечну потребу життя німецького народу, бо мовляв тільки це вирішить успіх німецької політики й воєнної виграної. Казав Ґерінґ, що нутрішня єдність німців та послух фірерови це два стовпи, на котрих спирається німецький опір. Перемога Гітлера це мовляв ґарантія свободи й перемоги.

Говорив теж д-р Ґебельс, націстичний міністер пропаґанди, котрий остерігав своїх слухачів, що від висліду цеї війни залежить доля европейської цивілізації. Ця цивілізація по 2,000 роках розвою найшлася в небезпеці перед большевизмом, говорив Ґебельс. Чоловік, що поможе европейській цивілізації вийти з цеї величанської війни з большевизмом переможцем, стане героєм історії. Під тим чоловіком він видно розумів Гітлера.

Натякуючи на важкі часи, які переживає тепер Німеччина, Ґебельс пригадував німцям, що навіть найбільші провідники історії час від часу стрічаються з невдачами.

БАДОЛІЮ ЙДЕ НА ЗУСТРІЧ ДОМАГАННЯМ ОПОЗИЦІЇ

НЕАПОЛЬ. — Маршал Бадоліо згодився вибратися з осідку свого уряду до Неаполю на переговори з провідниками опозиції в справі створення нового міністерського кабінету.

Князь Філіпе Карачьольо, секретар „хунти" демократичних партій, заявив, що якби так король припоручив був створення нового кабінету якомусь рішеному проти-фашистови, а не Бадоліеви, то провідники демократичних партій не дивилисяб за те, які становища вони будуть мати в коаліційнім кабінеті. Коли одначе премієром має бути Бадоліо, то демократичні партії домагаються для себе визначних становищ у кабінеті, аби зрівноважити противні впливи й мати почуття, що осьтут створився справді національний уряд.

Князь Карачьольо представляє так звану партію акції; з нею в тій справі годяться соціялісти.

ПАРТІЯ ПРАЦІ ПРОТИ ЗАБОРОНИ СТРАЙКІВ

ЛОНДОН. — Британські посли, що належать до Британської Партії Праці, виступили в парляменті з гострою критикою урядового зарядження проти страйків у воєнних промислах.

Інший визов урядовому зарядженню кинули шофери й кондуктори лондонських омнібусів, котрі негайно по проголошенню урядової заборони вийшли на страйк числом 1,300.

ПОВІТРЯНИЙ ВЕЛИКАН, АЛЕ СКОРИЙ.—Цей новий величанський літак, Локгід Констелейшен, перелетів Злучені Держави за 6 годин 58 хвилин, роблячи пересічно по 355 миль на годину. Летів він з Бербенку, в Каліфорнії, до Вашинґтону. Кермував ним Говард Гюз. Мав на собі 17 пасажирів. Може він унести сотку вояків з цілим риштунком. Його крила мають від кінця до кінця 123 стопи, а кожна з його чотирох 18-циліндрових машин може розвинути силу 2,200 парових коней.

АЛІЯНТИ ЩЕ ЗБІЛЬШУЮТЬ ПОВІТРЯНУ ОФЕНЗИВУ

ЛОНДОН. — Американські літаки доконали на Німеччину й окуповані нею краї ще більшого рейду, як роблено досі. Офіціяльний комунікат аліянтської команди називає його повітряною інвазією Німеччини. Взяло в ньому участь понад 2,000 літаків, при чому замітно, що всі вони були важкі бомбовики. Скинули вони за 36 годин 8,000 тон бомб на різні ворожі обєкти від Каналу по Берлін. Поцілено в цьому рейді всі намірені цілі. Світлини, зняті потім з літаків, виказали „вдоволяючі результати".

До рейдовиків додано новий тип літака. Називають його „Доглес А-20" і це найскоріший аліянтський літак.

НІМЦІ ВЖЕ ВІРЯТЬ У БЛИЗЬКІСТЬ ІНВАЗІЇ.

ЛОНДОН. — Начальна німецька команда заалярмувала все західнє побережжя Европи, від північного кінця Норвеґії на півночі аж по еспанську границю на полудни. Всі ґарнізони дістали приказ відбити кольосальний аліянтський напад що може впасти на Европу кожної хвилі з повітря й моря.

Німецький приказ каже, що аліянтське підприняття залежить від несподіваности нападу, і впевняє німців, що Аліянтам не вдасться пробити „атлянтійського муру", що його виставили німці здовж західного побережжя Европи на просторі 2,000 миль.

Німецька Трансокеанська Новинкарська Аґенція подає, що Аліянти останніми часами потроїли свою акцію коло закладання мін у водах здовж побережжя під німецькою окупацією.

БРИТІЙСЬКІ ЛІТАКИ МІНУЮТЬ ДУНАЙ.

НЕАПОЛЬ. — Відділ британських важких літаків, літаючи низько понад Дунаєм, зложив у ріку поважне число водних мін. Признало це вже й вороже радіо, сповіщаючи при тому, що всяка плавба по Дунаю закрита.

З аліянтського комунікату видно, що Дунай замінований десь між Будапештом і Букарештом. Підчас мінування літаки не поминули бомбардувати ворожі нафтові баржі, які стрічали по дорозі. По кожним такім бомбардуванню ціла ріка представляла одно море пожару з котрого дими піднималися на милю вгору. Знищено в цей спосіб разом 30 барж. Підчас цих операцій один британський літак упав у воду.

Дунай мінували вже й передтим, тільки що це робили давніше німці. Закриття Дунаю для плавби робить велику шкоду німецьким воєнним операціям на Балкані, які вимагають тепер перевозу військ від Карпат на Балкан.

РОСІЙСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ ЛЬВІВ.

ЛОНДОН. — Щоб не допустити червону армію заняти Львів, німці почали нову офензиву на схід від Станиславова. За російським комунікатом, ця офензива, переведена великими силами, не повелася. Великі бої йшли коло міст Надвірної й Тисьмениці. В руки червоної армії попали великі воєнні матеріяли.

Львів уже під обстрілом російських літаків. Останній комунікат червоної армії каже, що відділ бомбовиків доконав великого нічного рейду на Львів та поцілив залізничі поїзди, сконцентровані в ньому. Пожари воєнних матеріялів, спричинені рейдом, видно було потім на віддаль сотки миль.

Дезертири й бранці кажуть, що німецька команда видала заборону румунським воякам, що стоять на оборонних позиціях, покидати боєві окопи. Якби румуни зробили хочби найменшу пробу покинути окопи, їх негайно скосять німці з машинових крісів.

ВЕЛИКА РОЛЯ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ В ОДЕСЬКИХ БОЯХ.

ОДЕСА. — Анатоль Лощенко, 35-літній інжинір, що підчас облоги Одеси червоною армією став начальником партизанських відділів, які воювали проти німців, обводив кореспондентів чужинецьких газет по підземних печерах одеських вапнярок та оповідав їм, як 10,000 одеситів, узброєних рушницями, купленими від румунів, почали з тих підземних печер повстання проти наїзників та спричинили скору здачу міста червоній армії. Говорив він, що якби партизани мали кращу зброю, вони були би відобрали місто від німців і румунів ще до приходу червоної армії. На всякий випадок партизани, між котрими був і посадник міста Борис Давиденко, покерешували німецькі пляни вивезти з міста воєнні матеріяли.

БРИТІЙЦІ Й ГІНДУСИ ЗІРВАЛИ ОБЛОГУ КОГІМИ.

ГОЛОВНА АЛІЯНТСЬКА КВАТИРА В ПІВДЕННО-СХІДНІЙ АЗІЇ. — Британські й гіндуські війська повели на японські позиції коло Когіми наступ і приступом зірвали японську облогу міста, що лежить по індійськім боці границі Бурми. З Дімапуру вислано на поміч залозі Когіми, що була обсаджена через тиждень, посилення в повзах. Ворога випирається тепер поза рівнину Імфалу.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	

ЗА ЩО ВІЙНА?

Новинкарська організація „Асошіейтид Прес" доносить з Лондону під датою 18. квітня, що відомий лондонський щоденник „Таймс" виступив з передовицею, в котрій висказує думку, що вже настав час, аби британський уряд виступив з авторитетною заявою про мирові цілі. Каже той часопис, що для належного ведення війни замало знати, що ми маємо знищити. Для цього треба теж знати, що ми маємо поставити на місце збуреного. Обєднані Держави хочуть розбити „новий лад" Гітлера. Це ми знаємо і в імя цього ми боремося. Якби ми одначе ще знали, що Обєднані Держави хочуть поставити на місце Гітлерового „нового порядку", то, на думку лондонського „Таймсу", наше воєнне зусилля дістало би більший розмах.

У той самий день, коли до Америки прийшла телеграма про цю передовицю лондонського „Таймсу", „Ню Йорк Таймс" виступив із зовсім противним поглядом. Він наводить наперед слова британського премієра Чорчила, сказані оноді підчас промови в британськім парляменті, що мовляв подробиці пляну для встановлення машинерії для заведення постійного мира в світі мусять підождати аж до закінчення війни. Потім подає „Ню Йорк Таймс", що в Злучених Державах є поважна публична опінія, яка домагається, аби Обєднані Держави вже тепер виступили з подробичним пляном мира. Один ґубернатор висказав це домагання, жадаючи „справжнього блюпринту майбутнього", чим він очевидно натякував на остаточний плян інжиніра, за яким будівничий ставить будову.

„Ню Йорк Таймс" каже, що таке домагання є наскрізь безосновне, а його переведення в життя пошкодило би воєнному зусиллю. Якби так тепер наприклад оголосити, куди мають по війні йти границі між Польщею й Росією, між Польщею й Німеччиною, між Мадярщиною й Румунією. між Югославією й Болгарією, то вже тепер за ці одні границі пішли би між самими Аліянтами такі свори, що про обєднане воєнне зусилля й думати не можна би. Колиб до того ще вирішити в такий самий остаточний спосіб інші питання, то свари між державами дійшлиб хіба до війни.

Це все правда, одначе такого дефінітивного вирішення в ніякій справі розумна людина не буде домагатися. Не за те йде справа, куди має йти границя, а за те, які згляди повинні в тих справах вирішувати. Іншими словами, які вартости ми признаємо такими важними для людського життя, що їх уважаємо непорушними. Арґумент „Ню Йорк Таймсу" є отже тільки карикатурним перекрученням противного арґументу, а тим самим не є справедливим арґументом проти самого домагання. Через те цей арґумент певно не здержить зростаючого домагання більше засадничого означення воєнних, чи пак мирових, цілей. Воно буде рости, і уряди Обєднаних Держав будуть примушені йому уступити.

З любови до країни свободи

Маємо змогу і радість занотувати добрий і патріотичний вчинок американсько-української збірноти. А є ним ось той осяг, який отсе проголошує Комісія Продажу Воєнних Бондів при Українськім Конґресовім Комітеті, стверджуючи, що наше громадянство точно в означеному часі вивязалось добре з свого **додаткового** обовязку, наложеного на себе добровільно. Себто з закупна Воєнних Бондів на суму пять міліонів долярів, яке то закупно є додатком до тих постійних закупів, що їх вважаємо обовязковими для кожного прикладного громадянина цеї держави.

Пять міліонів долярів!

І велика це сума, і мала. Залежно від того, як до цього підходити.

Коли брати під увагу ті великі біліони долярів, що їх пожирають воєнні видатки, то це сума мала.

Коли думати в такий спосіб, що ту суму Державна Скарбниця моглаб дістати без найменшого труду за одну мінуту від якогонебудь американського більшого підприємства, чи в якійсь більшій фінансовій установі, то тоді наш успіх є незначним. А навіть може видаватись і непотрібним. Бо як так, то на що треба було стільки разів про це писати в ґазетах і накликувати до закупна тих додаткових бондів? На що треба було стільки клопотатись ось тій Комісії Продажу Бондів при Українськім Конґресовім Комітеті? І усім тим на місцях, що помагали довершити це діло! А крім цього усе те коштувало ще й додаткового грошевого видатку на саме переведення цеї акції. Так на що те все здалось, коли можна було легко все те обійти і гроші дістати.

Та видно, що за такою акцією криється щось важніше як сам гріш. Видно, що на те друге звертає пильну увагу наш уряд, а зокрема Департамент Скарбу. Видно, що оті „додаткові" зусилля це щось далеко важніше як той гріш, що без нього обійтись не можна!

Отже виходить, що ті додаткові зусилля — це властивий патріотизм, це властива маніфестація любови і привязання до цеї землі. І то маніфестація народніх мас, тих з широкого загалу, що не мають міліонів, а навіть часом і тисячів чи соток долярів в готівці чи в маєтку, але мають зате добре серце.

Видно теж, що іде тут про те, щоби було для кожного очевидним, що війна, в якій ми знайшлися, усіх нас однаково обходить, та що всі ми докладаємо всього, що є в наших силах, щоб наша держава вийшла з неї переможною.

Ось ті речі треба мати на увазі, коли хочемо якслід оцінити і наш осяг з продажю воєнних бондів на пять міліонів долярів. Не треба цього перецінювати, але й не треба недоцінювати. А в першу чергу треба бути вдоволеним, що Український Конґресовий Комітет взявся за це діло, що віддав його в добрі руки, та що громадянство акцію поперло, а своєю в ній участю її здійснило.

Коби тільки так ішло й з іншими справами! Ось це є те все, що тепер насувається на голову.

Проф. Микола Чубатий.

Чи поляки можуть виграти справу Західної України?

Дві непримиримі постави.

Телеґрафічні аґенції донесли недавно, що два визначні представники польського соціялізму, віцепремієр польського уряду на вигнанні в Лондоні Квапінскі та Цьолкош, старий діяч польських професійних союзів, себто робітничих юній, внесли на руки лідера англійської Партії Праці меморіял польської соціялістичної партії в Польщі, яка тепер працює в підземеллю проти націстів. Цей меморіял порушує таку вже цілому світови добре відому справу, якою є справа Західної України. Меморіял підземельної орґанізації польських соціялістів заявляє, що польські соціялісти стоять дальше на засаді, що Західна Україна не сміє ніяким чином дістатися в руки Советів, та що це польська територія, за яку вони готові боротися з кожним противником навіть збройно. Польські соціялісти не згадують одначе ні словом про права українців до тої землі.

Коли мова про першу частину енунціяції, що Советська Росія не має ніякого права до тої землі, то це слушне. Зате інакше виглядає друга частина тої енунціяції, яка говорить, що це польська земля, за котру вони готові боротися з кожним противником.

Та з цього, що проголошується у пресі, виходить, що побіч польського підземелля, що бореться проти націстів, істнує вже теж українське підземелля, що бореться проти націстів і всіх вих ворогів, що посягають по українські землі. Саме в сторону ось того українського підпілля недавно кинув свою погрозу Хрущев, наставлений згори ґубернатор України. За ним таку саму погрозу повторив, як відомо, теж і Михаїл Гречуха. Обидва вони говорили в імени Москви. Тепер таку саму погрозу кинули польські соціялісти в сторону кожного, хто оспорював би право Польщі до Західної України. Значить, що ця погроза звернена теж і в сторону українських самостійників; що не признають права загарбувати українські землі ні націстам, ні москалям, ні полякам.

Повторюється отже стара траґедія. Західна Україна стає тереном бортьби не тільки поміж червоними росіянами та поляками, але також поміж поляками та українцями та поміж українцями і росіянами.

Якаж тепер надія серед тих обставин для поляків добути цю Західну Україну? Проти себе мають вони і українців і росіян. Правда, українці є щодо цього теж проти росіян. Але не ідуть в тому з поляками, а тільки самі стають в обороні рідної землі. Виглядає, що іншого виходу з цеї блудної ситуації немає, хіба такий, щоб прийшов хтось посторонній, як наприклад американська армія, та зробив порядок по справедливости і привернув на цій многострадальній землі панування якогось морального права, бо воно є по найслабшій стороні, себто українській. В противному випадку ця країна стане тереном перманентної різанини одних одними, так, як є тепер.

Атлянтійський Чартер та Західна Україна.

Що моральне право до Західної України не є ані за Советами, ані за Польщею, це вже знає мабуть і найбільше примітивний політик. Воно є за українським народом! Одна й друга сторона найбільш зручно виминає одиноко слушну розвязку тої справи, а це те, щоб про свою політичну майбутність вирішили самі західні українці свобідним плебісцитом. Проти плебісциту є і Совети і Польща. Совети заслонюються тим, що немов їх голосування, переведене під військовою окупацією, це той плебісцит, хоч кожний знає, що Совети в тій країні мали напевно менші симпатії, ніж їх мають в якійнебудь другій країні на світі. Комуніст це було слово зненавиджене як для селянина та чорного робітника, так й для інтеліґента. Це добре знають Совети. Тому не хотять безстороннього плебісциту на Західній Україні.

Плебісциту так само не хотять поляки. Таку думку вони відкидають засадничо, а польські соціялісти таки безцеремонно заявляють, що будуть навіть битися за цю землю, зовсім так як їх товариш сперед 25 літ, львівський соціяліст і шовініст Гавзнер, що то перший зачав зі своїми соціялістами залізничниками боротьбу за Львів та посередно причинився до того стану, в якім нині опинилася сама таки Польща. Молоді соціялісти йдуть дальше цею самою фальшивою дорогою та не признають у справі України значіння моральному арґументови, а тільки арґументови сили.

Атлянтійський Чартер говорить, що коли прийде проблема зміни державних кордонів істнуючих держав, то така зміна не може відбутися без свобідно виявленої волі населення країни. Ось ця справа стала тепер актуальною, коли говориться про зміну границь польської держави на сході. Та по думці польських реакціонерів, як і польських соціялістів, українська більшість населення тої землі не має тут нічого до говорення. Справу має вирішити отже „шабелька".

Хто та які має вигляди добути Західну Україну?

В тій прямо божевільній ситуації надія Польщі дістати Західну Україну є таки з усіх трьох спорячих сторін найменша. Ніде правди діти, що реалізм нинішного положення ясно говорить, що найбільші вигляди добути цю країну мають таки Совети. Нині вони — фізична сила; отже прямо заберуть Західну Україну силою не питаючися ні поляків, ні американців, ні британців, ані теж місцевого населення. За ними арґумент звичайної сили та зручне маневрування своїм „советським плебісцитом".

Колиб одначе ситуація при закінченню війни так змінилася, що переможні союзні держави згідно з моральними заложеннями цеї війни моглиб вирішити справу Західної України згідно з волею населення, то й тоді вигляди Польщі знов дістати цю країну — є ніякі. Польща не має за собою морального права до тої країни, бо більшість населення не стане в оборону **п о л ь с ь к о г о п р а в а** до тої землі; стане тільки невелика меншина поляків і може частина жидів. А навіть комбінація з поляків та прихильних Польщі жидів не далаб Польщі більше ніж 30 до 35 відсотків голосів західно-українського населення. Навіть колиб не було російського противника, то Польща мусілаб добувати цю країну новою українсько-польською війною, до якої напевно не допустилиб потужні країни західної демократії.

Західну Україну моглаб Польща назад дістати тільки ідучи проти російської фізичної сили та проти морального права українського народу, накресленого в Атлянтійськім Чартері, а на це вже нема в нинішній ситуації абсолютно ніякої надії. Звідси і те, що Польща не має ніякої можливости дістати Західну Україну назад.

Траґедія реакційного думання.

Меморіял до англійських соціялістів внесли польські соціялісти. Отже партія, яка з природи річи повинна б найбільше ще з усіх політичних польських ґруп рахуватися з волею українських мас та з правдивим світовим замиренням, яке немислиме без респектування волі більшости населення Західної України. Польські соціялісти замісць на місці найти порозуміння з українськими самостійниками та з природи демократичним українським народом і спільно іти проти **н а ц і с т і в с ь к о ї** окупації, як і спільно протиставитися червоному імперіялізмови, який загрожує політичній самостійности України та Польщі, йдуть до англійських соціялістів з меморіялом, з якого виходить, що вони будуть боротися за знехтування права українських мас бути господарем на власній землі. Чи такий меморіял їм поможе затримати Західну Україну? Це дуже сумнівне; він радше пошкодить навіть справі самої Польщі, бо стане доказом, що імперіялізм та реакційність є власністю не тільки польських националістичних партій, але також соціялістів, коли йде про відношення до українського народу. Ось та постава польських соціямістів причиниться ще й до ще більшого поглиблення пропасти поміж українським та польським народом в краю. А це не є в інтересі кращого майбутнього ані України ані Польщі.

Важко вчительці історії навчати таких непонятних учнів!

АНАСТАЗІЯ Г. БІЛОВУС

КАТРУСЯ

Оповідання з давної минувшини.

(До друку зредагував Ол. Луговий).

4)

Говорили ще довго. Пані розпорядилася, щоб Катрусю перевели на життя у сусідуючі з її покоями кімнату жіночої половини. З того дня обі стрічалися щоденно і все більш заприязнювалися, не зважаючи на велику різницю в літах. Одного разу Катруся наважилась спитати, чи є у Маріїного чоловіка які невільники.

— Певно є, — відповіла Марія. — Але в Туреччині не вільно жінці паші говорити з сторонніми мужчинами, тим більше з невірними невільниками. Бачила їх здалеку не раз, як працювали по полях ів саду. Чоловік мій добрий і невільникам у нас живеться зовсім не зле, — роботою їх не перемучують, заковують у колодки хіба за якусь велику провину і кормлять по людськи. Колись поїдемо, то побачиш сама, що правду кажу. Може вони і з наших земель, не знаю. Треба розвідатись у мулли. Він усі роки відноситься до мене так, начеб я була його рідною дитиною. Чейже не відмовить.

Другого дня покликали старого муллу-учителя. Запитали його, чи між невільниками паші є українці.

— Чомуб не було, є — відповів запитаний, — дуже добрі люди навіть. Управитель і сам достойний паша з них вдоволені, часом і гостинці їм привозять, наглядачами декого з них поставили. Вдоволені і невільники, але всеж — неволя, чужина. У нашого пана їм добре, та шляхи Аллаха незбагнені. Неласка падишаха, хай Аллах відверне її від достойного паші, пана нашого, чи що — і невільники можуть дістатись інакшому панови, злому як пекольна фурія і скупареви як Крез, або у державне невільництво, у яку фортецю, чи на ґалери.

— А чи ти, учителю, міг би влаштувати нам зустріч з ними? — спиталася Катруся.

Дідок задумався. По хвили сказав твердо: — Ні. Це противитиметься нашим звичаям, та й достойний пан буде гніватись, як довідається.

— А як би я тебе прохала, учителю? — питала Марія.

— Достойна пані попросить краще пашу. За його відомом і згодою можу ваші бажання вдоволити.

VI.

Відмова старого мулли зразу жінок була розсердила, особливо Катрусю. Вона вважала свого учителя їй прихильним, готовим їй помогти у всьому, аж тут на! — несподіваний спротив. Вона, довідавшись про українців-невільників вже надумала була їх якось звільнити, втікати й самій з ними разом. Добре, що з цією думкою не вихопилася ні перед учителем, ні перед панею.

Однак роздумуючи над тим на самоті, Катруся признавала в душі цілковиту рацію учителеви. Він присягав вірно служити своїй вірі і свойому панови, отже присяги свято і додержує, хоч у душі може і не годиться з принятими в Туреччині звичаями. А що до втікачів — кудиж вони втікалиб? Добре, як би пощастило попасти на Запоріжжа. Але дорога далека, моря на перешкоді, до того війська скрізь. Не затримають їх турки, то затримають волохи, молдаване й віддадуть назад у Туреччину. Тоді доля втікачів погіршилабся; вони клялиб і себе і її. А хоч би і до Польщі діcталися — тож їх перший ліпший польський магнат обернув би у панщизняків, своїх невільників, не пустив би навіть у родинні сторони. Чиж та неволя не булаб гіршою від турецької? Ні, звільнювати невільників треба якось інакше; треба прохати пана, щоб він їх звільнив законним шляхом і вислав на Запорожжя.

Через кілька тижнів вона з панею поїхали на плянтації і переконалися, що мулла говорив правду. Невільники працювали як звичайні робітники, в однакових умовах з робітниками-турками, тільки що не діставали платні, на цеж і невільництво. Зате були всі не зле годовані, убрані в цілі сорочки й шаравари, не було слідно на їх обличчах ні пригнобленя ні невільничої приниженості. Заговорити з ними жінки не наважувалися; це булоб завелике нехтовання освячених вірою старих турецьких звичаїв.

А тимчасом приїхав на відпочинок і паша з дітьми. Одного дня рано служка попрохала Катрусю прийти до Марії. Там застала вона дівчину своїх приблизно літ, дочку господарів, убрану в тюбитейку та шовкові шаравари. Ніщо не нагадувало у ній туркині: сині, як і у Марії очи, трошки подовгасте обличча, добре розвинена будова й здоровий загар, свідчили, що дівчина жила десь далеко від цивілізації. Темне волосся, заплетене в косу творило на її голові наче корону. І колиб не східній убір, то ніхто не подумав би, що це дочка паші турецького; занадто вже подібна вона була на дівчат України. Її мати пояснила, що Катруся походить з тих самих, що й вона країв і дівчата познайомились.

Дочку звали Аїдою. Спочатку вона обходилася з Катрусею трохи згорда. Виявилося назверх виховання під опікою діда, непримиримого ворога невірних джаврів-християн, кораном переконаного, що на світі заслугує пошану одна лише віра — Магометова і один народ, вибранець Аллаха, турецько-арабський. Правда і цей достойний Хаджі, котрий на свойому віку тричі відвідав гріб пророка, говорив не раз внукам, що крім турків існує на світі ще один бойовий лицарський народ — козаки, але, на жаль вони невірні, тай свого падишаха не мають, а коряться мізерному королеви Лехістану. Тож Аїда, почувши від матери, що Катруся є її землячкою, відразу подобріла. Через пів години ровесниці жваво розмовляли як добрі приятельки.

Розмову жінок перервав паша з синами, що зайшли несподівано на жіночу половину. Придержуючись звичаїв Катруся вхопила була накривало, чадру, по турецьки, щоб закрити своє обличча. Паша дав знак рукою застановитися, кажучи:

— Нема потреби закриватись у дома. Ти вже роки у нас і хоч не нашої крови, то набула вже право бути членом нашої родини.

Катруся з зацікавленням подивилася на синів. Обидва рослі хлопці у віку 18—19 літ, і літами і обличчам подібні до себе наче близнюки. Кидалася у вічи подібність до батька, що здавався їх старшим братом. Різнила їх поважна, з сивиною вже, борода паші й убір. Різнив і вік — мужня краса батька вже почала вянути; краса синів щойно розвивалася. У старшого лише засівався невеликий вус. Молодший, убравшись в жіночу ношу — сміло міг до мужеськог роду зовсім не признаватися.

(Дальше буде).

З КАМПАНІЇ ЗА ЧЕТВЕРТУ ВОЄННУ ПОЗИЧКУ

Кампанія вже перейшла ПЯТЬ МІЛІОНІВ!

Перша організована краєва кампанія продажу воєнних бондів серед американців українського роду, переведена заходами Українського Конгресового Комітету від 18. січня до 15. квітня б. р. увінчалася повним успіхом. Звіти надіслані до централі кампанії по день 15. квітня б. р. виказують, що сума проданих бондів вже перейшла пять міліонів долярів.

Таким чином перша резолюція Конгресового Комітету, принята на зборах дня 4. грудня, 1943 р. в Ню Йорку, якою горожани українського роду добровільно зобовязалась дати нашій державі додатково **пять міліонів** долярів — вповні виконана. Заки буде проголошена подрібна ліста усіх працівників бондової Кампанії, треба ствердити, що успіх кампанії треба завдячити соткам тих, деколи навіть невідомих ширшому загалови людей, які виказали належне розуміння взятих на себе обовязків.

Відпис на одержані листи.

В останніх днях бондової Кампанії централя одержала таку величезну кількість письм і посилок, що не є можливе дати на них негайно відповідь. Тому прохаємо всіх інтересованих підождати, а відповідь прийде.

Два кораблі „Свободи".

Згідно з постановою Державного Скарбу горожани українського роду матимуть право охрестити два кораблі „Свободи". Імена мусять відповісти таким вимогам:

"Liberty ships are named only for deceased liberators, heroes, pioneers, educators, statesmen, inventors and others, men and women of America who have contributed to humanity. **But not for any living person.** Do not request that Liberty ships be named for naval heroes, since their names are reserved for navy use.

With each name there should be submitted biographical sketches of 100 words identifying each properly."

Комісія Продажі Воєнних Бондів при Українськім Конгресовім Комітеті прохає оцим усіх наших громадян присилати імена американців українського роду, котрі відповідають вгорі наведеним вимогам до:

UKRAINIAN AMERICAN WAR BOND DRIVE
847 N. FRANKLIN STREET
PHILADELPHIA 23, PA.

Вкескодавці, яких імена будуть приняті як назви двох кораблів, одержуть в нагороду 25-долярові бонд.

Присилання посвідок.

Деякі громади проголосили в пресі суму проданих бондів, однак не прислали до заряду Кампанії ніяких посвідок, ні звітів. Ще раз пригадуємо, що тільки ці бонди будуть зараховані на наш кредит, яких посвідки будуть вислані до нашої бондової централі на вгорі подану адресу.

За Комісію Продажу Воєнних Бондів при Українськім Конгресовім Комітеті:

д-р Володимир Ґалан,
голова.

З Офісу Воєнних Інформацій у Вашинґтоні

Дещо про харчі.

Хоч запас мяса для цивільного населення в місяцю квітні зменшився, то пайкова вартість нових значків на мясо, що увійшли в життя в неділю 2. квітня — не змінилася.

Всі улюблені мясива — телятину, свинину, воловину і баранину — можна буде купити за таку саму низьку вартість пайкових значків, як це було в березні.

Вартість пайкових значків на масло також є тасама, цебто 16 пойнтів. Щодо вартості пайкових значків на товщ й оливу до салати і смаження, то вони впали на один пойнт, але зате їх вартість на сметану, швайцарський і звичайний сир — піднесено на два пойнти вгору, так, що в квітні треба дати 12 пойнтів за фунт. За смалець і маргарину вимагають 6 пойнтів за фунт.

Проголошення бюрою контролі цін перевірки вартости пойнтів наступило по тім, як Воєнна Адміністрація Харчів призначила для цивільного населення, на час від квітня до червня, квоту молочарських і мясних продуктів. Воєнна Адміністрація Харчів говорить, що через якийсь час буде обмаль мяса, але зате буде більший запас масла. По відбуттю нарад з представниками харчевої індустрії і з членами американського масового інститута — рішено затримати пайкову вартість значків на масло таку саму, як було попередно — 16 пойнтів.

—о—

Двацять -девятого березня минула перша річниця пайкування мяса, товщу, сира й інших продуктів, що входили в програму червоних стемпсів. З того приводу адміністратор цін, Честер Бовлс, сказав: „Головною основою успішного переведення в життя пайкової програми була співпраця споживачів, купців і членів харчевої промисловости. Без зрозуміння і співпраці кождого з нас, пайкування мяса, чи переведення в життя програми ОПА взагалі — цебто загального пайкування і контролі цін — було би цілком не можливе".

В першому році пайкування мяса, цивільна консумція мяса була одною з найбільших в історії краю. За виїмком трирічного періоду — від 1940 до 1942 року в минулім році цивільне населення зїло більше мяса ніж це було в якім іншім році, почавши від 1928 дотепер. Тому власне, сказав Бовлс „навіть при такім великім запасі мяса, як було минулого року в Америці, треба було завести пайкування, бо люди мали більше грошей і більше всього купували".

—о—

Минулого тижня ОПА зробила таку річ, за яку 600,000 торговців і 40,000,000 господинь будуть їй дуже вдячні. Іменно — вона знесла речинець на червоні і сині стемпси, за які господині купували мясо, товщ, оливу і консервовані овочі та городовину. Відтепер червоні і сині стемпси в четвертій воєнній пайковій книжці будуть добрі на неозначений час — таксамо як і пайкові значки на цукор та черевики. Розуміється, що знесення речинця, коли вони малиб вийти з ужитку — не прискорить часу, коли вони входять в життя. Тому власне господині повинні і далі плянувати закуп пайкуваних харчів для своїх родин на основі трьох червоних стемпсів (вартости 30 пойнтів) що два тижні, та пятьох синів (вартости 50 пойнтів) кожного першого в місяці.

—о—

Бюро Контролі Цін сповістило, що деякі спеціяльно приготовані овочі — pickled, spiced and brandied — які минулого року в грудні були вичеркнені зі списку пайкуваних харчів, в червні знов підлягатимуть пайкуванню. Тому, що так буде, господині можуть тепер закуповувати більшу кількість згаданих харчів, але ОПА остерігає, щоб цього не робити, бо ті овочі скоро псуються. Не забувайте, що більший запас тих овочів затримано ще з 1942 року, а вони чим старші, тим скорше псуються.

—о—

Бюро Контролі Цін оприлюднило заяву, що до 29. квітня вартість пойнтів на всі морожені овочі і городовину, яка становить майже шість відсотків пайкованих приправлених харчів, буде рівнятися зерові. Таке рішення винесено на базі вимагання воєнної адміністрації харчів, яка сказала пустити на ринок згадані харчі на те, щоби в великих гуртових холодільнях зробити місце на мясо, дріб, молочарські вироби й іншу приготовану в 1944 році поживу.

Другі річи, на які зведено вартість пойнтів до зера — консервовий горох, фіґи і повила. Припускають, що знижка пойнтів на консервований горох триватиме лише короткий час. Малі бляшанки помідорового сосу (14 унцій) можна набути за один пойнт, а на більші також дещо знижено вартість пойнтів, бо в Америці бракує цини.

Харчеві спеціялісти в Америці є тої думки, що приготовляючи для своїх родин страви, американські господині повинні вживати більше яєць, бо американські кури збільшили продукцію яєць у воєнний час до тої міри, що тепер в Америці є більший запас ті незвичайно вартної поживи ніж колинебудь передтим.

Не треба також забувати, що в цю пору року ціна на яйця нижча як в інших час. А крім того їх є великий запас і продавці ведуть між собою завзяту „конкуренцію" з якої хатні господині повинні користати.

Яйці — це дуже поживна річ. В них находиться протина, залізо, кальцій, фосфор, і вітаміни А, В, І, Д, Г, та елементи, які хоронять людину від пеляґри. Не робить різниці, які саме яйці ви купуєте — білі чи жовті, бо вони мають однакові складники поживи. Верхна краска різниці не робить.

Спеціялісти домашньої економії доводять, що яйцями, які тепер в Америці не пайкують, господині можуть знаменито заступити мясні страви і тим способом защадити собі пайкові значки.

—о—

Кошт життя у воєнний час.

Бюро Контролі Цін і Бюро Статистики при департаменті праці заявили, що за пятьдесять-чотири місяці війни кошт життя в Америці піднісся тільки на 25.5 відсотків. Попередньої світової війни кошт життя на пятьдесять-четвертім місяці піднісся до 65 відсотків.

Згадані вище державні інституції доказують, що з 25.5 відсотків життєвих коштів — 70 піднеслося вгору передтим, заки уведено в життя контролю цін. ОПА говорить, що якби було дозволено підносити вгору ціни так, як це було в часі минулої війни, то американські споживачі, які в 1943 році виплатили за потрібні їм річі 174,000,000,000 долярів, булиб мусіли виплатити додаткових 22,000,000,000 долярів.

ОПА каже, що з причини інфляції підчас першої світової війни 42 центи кожного витраченого на воєнні потреби доляра — становили „додаткову ціну".

Якби ціни на промислові продукти тепер йшли вгору так, як попередної війни, говорить ОПА, то кошт воєнних матеріялів, за які Америка заплатила 1943 року 136,000,000,000 долярів, булоб піднеслися на 65,000,000,000 більше. Іншими словами кажучи, говорить ОПА, кожний третій танк, корабель, гармата і літак, куплений за гроші, які без державної контролі цін булиб пішли в кишені промисловців задурно.

Департамент Праці проголосив, що „девять з десяти нещасливих випадків в американському промислі можна оминути". Департамент виробив програму, на основі якої буде можна знизити нещасливі випадки в промислі найменше на 40 відсотків. І то ще в цім році. Статистика говорить, що в 1943 році в Америці було 2,500,000 нещасливих випадків, а згаданий вище департамент хоче знизити їх в цім році до міліона. Для того власне більш 50,000 форманів і їх помічників у фабриках перейшли курси, як берегти робітників перед нещасливими випадками.

Рада Воєнної Продукції проголосила, що через смерть і каліцтво при роботі американська промисловість тратить 270,000,000 чоловіко-робочих днів в році. Але це ще не все. Втрата платні, лікування і виплата асекурацій від каліцтва — в 1942 році виносили один біліон долярів. Коли до того всього додамо ще 1,300,000,000 долярів посередної втрати через нещасливі випадки, то будемо мати суму около 2,300,000,000 долярів річно.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРОБУЙМО РАТУВАТИ!

До нас доходять останніми часами дуже тривожні вісти в формі скромних репортажів. Дивні вони тим, що хоч для нашого українського громадянства являються справою великої ваги, наша преса трактує їх як другорядне питання. Кажу „другорядне", бо окрім двох українських часописів ніхотра інша не додумалася присвятити тим справам належного місця або зреферувати справу так, щоб вона мала належне освітлення серед нашого громадянства.

Першою справою буде безперечно доля тих наших братів українців, які силою невмолимих обставин, опинились знову під диким режимом польської солдатески, про який неодин з нас знає з особистого досвіду.

Згідно з пресовими звідомленнями в дивізіях польського генерала Андерса находиться великий процент українців. Яким чудом вони туди попали, не знаємо. З листів досі отриманих посередно або прямо до українських часописів довідуємось, що ті нещасливі наші брати переживають в польській армії нечувані переслідування моральні і фізичні. В додатку, в тих листах находимо апель, благаючий помочі.

Справа ця є звязана з військовими владами а тому є доволі трудною. Це однак не означає, що ті нещасні жертви мають бути засуджені на повільне конання. Ми, які сьогодня користаємо з благородної американської свободи і тимсамом ненавидимо всякі переслідування людських і божих прав, не смієм безділно „слідити" за подіями. А вже надавати ось тій справі „другорядне" значіння — це був би злочин. Тому мусимо інтервенювати в цій справі в наших державних чинників. Ми маємо в Канаді К. У. К., а в З'лучених Державах А. К. К., і цим нашим представництвам поручаємо цю справу.

Другою справою буде тих кілька родин в Мексико, яким вдалось вирвати з дикої сибірської тайги. Іронія судьби тих галицьких скитальців є в тому, що вирвавшись зпід проклятої опіки большевицького Г. П. У., попали під непрошений догляд польських „звйонзкуф" і через те лишені на непевне завтра. Кілька днів тому отримано приватного листа від певної родини, в якім описується про їх долю і непевні перспективи на будуче, оскільки канадійські і американські земляки не пороблять відповідних заходів перед своїми урядами, щоб їх уможливити хотяй тимчасовий побут в Канаді і Америці на час війни.

Довідуємось рівнож, що в Африці та Ірані є сотки подібних українських галицьких скитальців. Одні розбиті по різних таборах, інші у військових польських формаціях. Їх очі теж звернені в нашу сторону. Без сумніву, вони мріями линули до нас тоді, коли Г. П. У. волочило їх по своїх підземних казаматах на тортури і мріє теж і сьогодні про нас з далекої чужини серед польського непривітного їм окруження.

Очевидно, всім тим нещасливим жертвам ми помочі дати не зможемо. На те є важні причини. Але справа тих, які опинились насилу в польській армії сьогодня і просять нас облегчити їм долю, є остільки лекша, що можнаб пробувати старатись, щоб ті вояки були вилучені з польської армії й приділені до американських чи британійських частин, зокрема до тих канадійських, де є багато вояків з української крови. І ті, які в Мексико, повинні заслугувати на увагу, тимбільше, що в тім напрямку вийшли в Канаді для своїх земляків зробили багато. Згадані установи, одна тут в Канаді, друга в Америці, повинніб взяти ось ті справи під увагу і зробити, що є в їхніх силах.

Е. Дудра,
Торонто, Онт.

НІМЦІ ВИГУБИЛИ НА „КРЕСАХ" 50,000 ПОЛЯКІВ

ЛІСБОНА, Португалія. (ОНА). — Тут є вістка, що втікаючи зо східної части Польщі, німці систематично вибивають польське й жидівське населення. Особливо старців і дітей, а здорових і до праці здібних — вивозять до Німеччини або до Австрії, де призначують їх до тяжкої фабричної праці. Кажуть, що ліквідуючи концентраційний табор у Майданеку, німці нарочно вигубили около тринадцять тисяч польських громадян, переважно жидівського походження.

Те саме зробили вони і з концентраційними таборами в Галичині та на Білорусі. Відступаючи перед червоною армією, нацисти не хотіли забирати з собою вязнів і вибивали їх на місци.

Що писала "Свобода" тому 30 років?

16. квітня 1914.

ЖЕРТВИ НА ПАТРІОТИЧНІ ЦІЛИ.

У великодному числі „Свободи" вичислено фонди, якими опікується „Свобода", поміщуючи заклики до складання жертв на старокраєві цілі. Це такі фонди: З жертв на ювилейний дар для Рідної Школи (з нагоди ювилею народин Шевченка); окремий фонд на українську приватну гімназію в Рогатині; на Український Город у Львові; на Запомоговий Фонд для Голодуючих у Галичині (внаслідок „цілорічного зброєння і вижидання війни та небувалого неврожаю в минулім році").

ІМІГРАНТИ-УКРАЇНЦІ НА ЕЛИС АЙЛЕНД.

У кількох останних місяцях задержано на Елис Айленд дуже багато імігрантів і віддано їх під лікарські оглядини. Такі досліди, головно щодо стану умового здоровля, тривають нераз тижнями. Часто приходиться бідним імігрантам жити з дня на день у болючій непевности, вижидаючи кінцевого рішення. Між нещасливими є чимало й наших земляків. Тут подаємо імена кількох осіб, які саме тепер находяться на Елис Айленд під лікарською обсервацією. (Тут вичислені імена 4 дівчат і 1 хлопця). Між українськими імігрантами, яких затримано з інших причин, є 3 жінки і 3 мужчини. Крім цього перебувають під опікою Словянського Іміграційного Товариства 3 українки (яких імена теж подані).

МАЛЮНОК ШЕВЧЕНКА В НАЦІОНАЛЬНІМ МУЗЕЮ.

Український Національний Музей у Львові дістав цими днями дорогоцінний дар, а це портрет мальований Тарасом Шевченком. Отже в Галичині появився перший малюнок Тараса. Це портрет театрального артиста Щепкина, Шевченкового приятеля. Портрет дістав в 1865. р. урядник асекураційного товариства „Волга" Коснарський в Нижнім Новгороді від одного поляка, а від Коснарського набув львівський адвокат д-р Лев Павенцький, який дарував його Національному Музееви.

НОВІ ВІДДІЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

В місяцю березню 1914. приступили такі нові відділи до У. Н. С.: Бр. св. О. Николая в Гленвуд, Па., від. 383; тов. ім. Тараса Шевченка в Карнегі, Па., від. 384; тов. „Запорозька Січ" в Минеаполис, Мин., від. 385.

ХОЧУТЬ ОРГАНІЗУВАТИ „СПІВЖИТТЯ З УКРАЇНЦЯМИ".

СТОКГОЛЬМ, Швеція, (ОНА). — Найновіше видання підземної польської газети „Ґвардія Людова" надрукувала статтю на тему, що як скінчиться війна і Польща буде відбудована в старих границях, то поляки повинні змінити своє відношення до українців. Між польським й українським народом в Галичині мусить запанувати мир, а співжиття повинно бути переорґанізоване на нових основах.

Вище згадана ґазета вже кількома наворотами звертала увагу польського суспільства, що відносини між поляками й українцями в Галичині не були найліпші, і коли їм знов прийдеться жити спільно в польській державі, то польський уряд повинен уникати всяких непорозумінь з національними меншостями.

„Ґвардія Людова" взяла в оборону балтійські держави, Латвію, Литву й Естонію, і в довшій статті говорить, що Советський Союз повинен дати згаданим народам жити самостійним державним життям. Ґазета пригадує советським диплоьматам, що коли скінчиться світова війна, то не має бути так, щоб один нарід поневолював другий. Всі народи і держави мусять мати однакове право до життя.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРОНКС, Н. Й. — Збори Тов. Любов, від. 298, відбудуться в суботу, 22. квітня, в год. 8. ввечір, в гали церковній, 1745 Вашингтон Еве. — Уряд.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99. відбудуться в неділю, 23. квітня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній. Просимо членів прийти на час і вирівнати всі свої довги. Будуть важні справи до полагодження. — Уряд.

ОБОРН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 283, повідомляє своїх членів і членкиць, що квартальні збори відбудуться в неділю, 23. квітня, в годині 2:30 попол., в своїм домі. Буде касовий звіт і важні наради. Будемо принимати без оплати вступного до Тов. і У. Н. Союзу. Користайте з нагоди і прийдіть на збори. — За уряд: Т. Олійник, кош.; М. Вільчинський, кас.; М. Курій, ст. фін. секр.; Е. Саварин, рек. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Збори Тов. Любов, від. ..., відбудуться в неділю, 23. квітня, зараз по Сл. Божій, в церковній гали, 127 Парк ул. Довгуючі члени мають конечно заплатити цього місяця. — П. Воляник, предс.; К. Стасюк, кас.; Сампара, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє своїх членів, що з причини Великодних Свят збори відбудуться в суботу, 22. квітня, в годині 7. ввечір, під ч. 847 Н. Френклин ул. Просимо членів прийти і заплатити сво ївкладки на час. Секретар буде урядувати від години 6-тої. — С. Чорномаз.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє, що надзвичайні збори відбудуться в неділю, 23. квітня, в год. 2. попол., в Укр. Гор. Клюбу, 13. Ташингтон ул. — В. Комар, предс.; В. Мандзій, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Квартальні збори Тов. Запорзька Січ, від. 206. відбудуться в неділю, 23. квітня, в церковній салі, 74 Геррис Еве.; в год. 1. попол. точно. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є дуже важні справи до полагодження. На цих зборах урядники і контроля дадуть звіт за 1. квартал. — І. Околіта, предс.; Т. Лаба, кас.; І. Кольський, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Швеченка, від. 42. відбудуться в неділю, 23. квітня, в год. 2. пополудні, в льокали У. Н. Дому, 237 Говп Еве. З причини Вел. Свят збори є тиждень пізніще. Взиваємо членів прийти на збори, бо маємо деякі справи до рішення. — За уряд: Ф. Ґулько, предс.; М. Гуцалюк, кас.; П. Головачук, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 291. відбудуться в неділю, 23. квітня, в год. 12:30 попол., в У. Н. Домі, 2253 Вест 14. вул. На цих зборах буде вибір нового секретаря, бо з браку часу секретар зрезиґнував. — С. Кания, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. — Тов. Згода, від. 20, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 23. квітня, в 1. години попол., в Українській Хаті, 2240 Ґрейлінг ул. — Й. Крупка.

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 140. повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 23. квітня, зараз по Сл. Божій, в церковній гали, 526 Вест Рейн Еве. Всі члени мають прийти на збори, бо треба порадитись у справі 50-літного ювилею У. Н. Союзу. Приєднуйте нових членів і приведіть їх на збори. — За уряд: С. Роган, пр.; М. Когут, кас.; І. Кратець, секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. — Відділ 55 повідомляє своїх членів, що як члени не розуміють, або не хотять розуміти, що вони мають платити свої місячні вкладки що місяця, а не так, як дотепер, що секретар докладає свої гроші по 30 до 40 дол. кожного місяця і висилає до Союзу. Від тепер, коли член не заплатить один місяць, буде суспендований і заплатить кару. Час членам розуміти, що ні секретар і відділова каса не є обовязані вкладати свої гроші за членів. Кожний член обовязаний платити свої вкладки реґулярно кожного місяця. — П. Чайковський, пр.; А. Шандровський, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 342. відбудуться в неділю, 23. квітня, в годині 2. пополудні, в галі церковній. Пригадуємо довгуючим членам, щоби сповнили свій довг, бо інакше будуть суспендовані. Пригадуємо, що довгуючий член, коли захворіє, не буде мати хорої запомоги виплаченої, поки не заплатить свою належитість до Союзу і Товариства. Товариство не може міняти своїх чеків. Хорий член має повідомити дозорців хорих. Просимо членів вписувати своїх діти до У. Н. Союзу. — І. Маркович, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170., з причини Свят, відбудуться в неділю, 23. квітня, в год. 2. пополудні, У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Просимо членів прийти і заплатити свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. Є важні справи до полагодження. Буде справ підприємства нашого відділу. Просимо не забувати приєднувати нових членів. — Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 23. квітня, в гали парохіяльній, 803 Фронт ул., в 2. годині пополудні. Просимо членів прийти на означений час і вирівнати свої залеглости. Довгуючі члени, коли не заплять своїх вкладок найдалі до 25, будуть суспендовані, як старші так і діти. — За уряд: Й. Матковський, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ТАРЗАН, ч. 958. Звірі вояками.

Як націсти станали до бою, їх заатакували боєві льви.

Так застрашені були вояки, що їх руки тряслися, а кулі не попадали в ціль.

Льви вбили багатьох з них.

А тепер французи кинулися збирати кріси вбитих ворогів.